

جىرونا تىل ھوقۇقى قارارنامىسى

خەلقئارا قەلەمكەشلەربىرلىگى دۇنيادىكى يازغۇچىلارنى بىر ئارىغا كەلتۈردىغان ئەڭ يۇقىرى دەرىجىلىك ئورگان. 2011 - يىلى ماي ئايدا خەلقئارا قەلەمكەشلەرمەركىزىنىڭ تىل - تەرجىمە ھەق - ھوقۇقى بۆلۈمى بۇ 10 تۈرلۈك تىل - تەرجىمە ھەق - ھوقۇقى قارار نامىسىنى خەلقئارا قەلەمكەشلەرمەركىزىنىڭ مەركىزى پىرىنسىپى قىلىپ بىكىتتى. 2011 - يىلى سىنتەبىر ئايدا 77 نۆۋەتلىك خەلقئارا قەلەمكەشلەربىرلىكىنىڭ ئومۇمى ۋەكىللەر قۇرۇلتىيى تەرىپىدىن رەسمى تەستىقلاندى.

1. تىلنىڭ كۆپخىللىغى ئىنسانىيەت تارىخىنىڭ يادىكارى، ئۇ چوقۇم قەدىرلىنىشى ۋە قوغدىلىشى كېرەك.

2. ھەرخىل تىل ۋە مەدەنىيەتلەرنى ھۆرمەت قىلىش، سۆھبەت قۇرۇش ۋە تېنچلىق قۇرۇشنىڭ تۈپ ئاساسى.

3. ھەرقانداق كىشى چوقۇم ئۆزى ياشاۋاتقان ۋە ئۇنىڭ ئۈچۈن ھاياتلىق بىرىۋاتقان تۈپلۈقنىڭ تىلى، مەدەنىيىتى ۋە كىلىپچىقىشىنى ئۈگۈنىشى كېرەك.

4. ئوخشىمىغان تىللارنىڭ بولۇشى ۋە ئوخشاش بولمىغان تىللاردا سۆزلىشىش يالغۇز ئۆز ئارا ئالاقە قىلىش ئۈچۈنلا م بوپقالماستىن، ئۇ ئىنسانىيەتنىڭ تەرەققىياتى ۋە قۇرۇلۇش جەريانى ئۈچۈن كەم بولسا بولمايدىغان شارائىتتۇر.

5. ھەرقانداق بىر تىل گۈرۈپپىسىنىڭ ئۆزى ياشاۋاتقان دائىرە ئىچىدە (تېررىتورىيە) ئۆز تىلىنى مەمۇرى تىل (ھۆكۈمەت تىلى) سۈپىتىدە قوللۇنۇش ھوقۇقى بار.

6. ئوقۇ- ئوقۇتۇش (مەكتەپ) قۇرۇلمىسىدا چوقۇم تىررىتورىيەنىڭ ئىگىلىرى بولغان ئاساسى تۈپلۈقنىڭ تىلىنى قوللۇنۇشى كېرەك.

7. پۇخرالارغا كۆپخىل تىللار ھەققىدە ئاساسى بىلىملەرنى بىلدۈرۈش كېرەك، مۇشۇنداق بولغاندا باشاقلارنىڭ ئورنىدا تۇرۇپ ئويلىنۇش ۋە ئوچۇق پىكىرلىك بولۇش ئۈچۈنلا م پايدىلىق بولۇپقالماستىن ئۆز تىلىنى تېخىمۇ چۇڭقۇر چۇشۇنۇش ئۈچۈنمۇ پايدىلىق.

8. ھەرخىل ئەسەرلەرنى تەرجىمە قىلىش، بولۇپمۇ ۋەلاكىل خازەكتىرىدىكى چوڭ ھەجىملىك مەدەنىيەت ئەسەرلىرىنى باشقا تىللارغا تەرجىمە قىلىش ئىنسانلارنىڭ ئۆزئارا چۈشۈنۈشى ۋە ئۆزئارا ھۆرمەت قىلىشى ئۈچۈن كەم بولسا بولمايدىغان مۇھىم باسقۇچلىرىنىڭ بىرىدۇر.

9. مېدىئيا كۆپخىل تىللارنىڭ ئورنىنى مۇقۇملاشتۇرۇپ، ھۆرمىتىنى ئاشۇردىغان ئۈنلۈك ۋاستىدۇر.

10. ھەزكىمنىڭ ئۆز تىلىنى ئىشلىتىش ۋە قوغداش ھوقۇقى چوقۇم بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى تەرىپىدىن، ئىنسانىيەتنىڭ ئاساسلىق ھەق - ھوقۇقلىرىنىڭ بىرى سۈپىتىدە قوبۇل قىلىنىشى كېرەك.